

PSIHOSOCIJALNA ONKOLOGIJA

MIROSLAV PRSTAČIĆ*, DAMIR ELJUGA**, ANTONIJA MATIJEVIĆ*, BRANKO NIKOLIĆ*, MLADEN ČEPULIĆ***, JASMINKA STEPAN***

Primljeno: travanj 2003.
Prihvaćeno: svibanj 2003.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 616.006

Prikazani su neki aspekti razvoja interdisciplinarnog područja psihosocijalne onkologije u disciplini motoričkih poremećaja i kroničnih bolesti na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Autori navode, da je s obzirom na epidemiološke pokazatelje pojavnost različitih bolesti u općoj populaciji zapravo prikrivena i vremenom postaje sve alarmantnija. To je i jedan od razloga da se u liječenju najvećeg broja tih kroničnih bolesti intervencije svode na palijativu, pri čemu se sve veća važnost pridaje suradnji stručnjaka iz medicinskih i paramedicinskih disciplina. Jedno od takvih problemskih područja su maligna oboljenja u djece i odraslih. U svezi s time prikazani su neki istraživački projekti i primijenjene metode kliničke procjene, koji su u području pedijatrijske i adultne onkologije, na Odsjeku za motoričke poremećaje i kronične bolesti i u suradnji s drugim klinikama i odjelima u Hrvatskoj i inozemstvu realizirani tijekom posljednjih 20-ak godina. Projekti su bili podržani od Ministarstva znanosti i tehnologije i Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, kao i Hrvatske udruge za psihosocijalnu onkologiju. Analiza promjena za definirane varijable u kliničkom tretmanu učinjena je uz primjenu INDIFF metode. Također su u okviru jedne studije slučajja prikazane tendencije promjena za definirane varijable u kontroliranom biološkom supstratu (diferencijalna krvna slika i klase imunoglobulina), kao i na osnovi opserviranih varijabli o kognitivnim i psihosocijalnim promjenama pod utjecajem suportivnih terapija. Značaj dosadašnjih istraživanja u području rehabilitacije osoba s malignim neoplazmama autori prikazuju u povezanosti s koncipiranjem primjene korištenih komplementarno suportivnih metoda i za druga područja (kao na primjer poremećaji hranjenja) Istaknut je također i značaj ovih pristupa u palijativnom liječenju. Psihosocijalna onkologija je razmatrana u kontekstu razvoja filozofije discipline, razvoja profesionalnog identiteta u širokom području edukacijskih i rehabilitacijskih znanosti.

Ključne riječi: psihosocijalna onkologija, maligna oboljenja, motorički poremećaji i kronične bolesti, komplementarni suportivni programi, edukacija, liječenje, rehabilitacija

Uvod

Psihosocijalna onkologija je područje multi-disciplinarnog interesa povezano s različitim specijalnostima u medicini i drugim prirodnim i društvenim znanostima: epidemiologija, kirurgija, biologija, patologija, radioterapija, nuklearna medicina, endokrinologija, imunologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, psihijatrija, sofrologija, psihologija, edukacija, somatologija, sociologija i socijalni rad, palijativna skrb, njegovanje, bioetika i etika istraživanja. Početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća počinje razvoj ovog interdisciplinarnog područja i može se povezati također i s razvojem drugih interdisciplinarnih područja u tada aktualnim tumačenjima biopsihosocijalnog pristupa kao teorijskog modela u razvijanju različitih metoda intervencija u edukaciji, dijagnostici, terapiji i rehabilitaciji.

Rezultati raznih istraživanja ukazuju, na primjer, da psihoedukacijski oblici savjetovanja te različiti suportivno-terapijski komplementarni programi mogu umanjiti negativne stavove i poimanje bolesti i ojačati pozitivne mehanizme obrane u oboljelih. Prstačić (1999, 2000) i Katinić (1999) navode da suvremena medicina reafirmira holistički pristup bolesniku, što posebno dolazi do izražaja u onkologiji. Onkološki bolesnik zbog prirode svoje bolesti treba kompletnu skrb; dakle osim određene medicinske, i kompleksni komplementarni suportivni tretman u antropološko-psihoemocionalnom i egzistencijalnom smislu. U recentnom proteklom razdoblju razvoj edukacijskih programa u području psihoonkologije registriran je u različitim sredinama. Tako su u radovima nekih autora prikazana rana nastojanja u ovom području, na primjer, tjedni sastanci onkološkog osoblja u svrhu

* Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

** Klinika za tumore, Hrvatska liga protiv raka, Zagreb

*** Klinika za dječje bolesti, Onkološki odjel, Zagreb